

Joanna Szerszunowicz

Prime giornate di studio
dell'Associazione Italiana di
Frasesologia Paremiologia PHRASIS
"Paese che vai, usanza che trovi",
20-22.02.2014, Verona

Prace Językoznawcze 16/3, 97-100

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENZJE, OMÓWIENIA, SPRAWOZDANIA, KOMUNIKATY

Prime giornate di studio dell'Associazione Italiana di Fraseologia & Paremiologia PHRASIS „Paese che vai, usanza che trovi”, 20–22.02.2014, Verona

Konferencja *Paese che vai, usanza che trovi*, która odbyła się w dniach 20–22 lutego w Weronie, była międzynarodowym spotkaniem zorganizowanym przez włoskie stowarzyszenie PHRASIS, skupiające frazeologów i paremiologów. Uczestniczyło w nim ponad pięćdziesięciu badaczy stałych połączeń wyrazowych z różnych krajów, m.in. z Chorwacji, Hiszpanii, Niemiec, Polski, Rosji, Rumunii, Słowacji, Wenezueli i Włoch.

Konferencję rozpoczęła Carmen Navarro, która przywitała uczestników oraz dokonała uroczystego otwarcia obrad. Następnie wygłaszano wykłady plenarne: jako pierwszy wystąpił Dmitrij Dobrovol'skij z referatem zatytułowanym *Conceptual structure and systematic variation of idioms*. Omówił on strukturę konceptualną i wariację idiomów w ujęciu kognitywnym. Jako druga przemawiała Carmen Mellado Blanco, która poświęciła swoją prezentację *La integración de la pragmática en la disciplina fraseológica: nuevas vías de estudio* wybranym aspektom frazeodydaktyki. Kolejny referat, zatytułowany *Fraseologia e lessicografia: i dizionari di collocazioni inglesi e italiani*, wygłosiła Stefania Nuccorini. Badaczka przybliżyła problematykę opisu kolokacji, egzemplifikując swoje rozważania licznymi przykładami pochodzącymi z frazeografii angielskiej i włoskiej. Manuel Martí Sanchez podjął próbę odpowiedzi na pytanie, czym jest kompetencja frazeologiczna. Rozumienie idiomów w perspektywie neurolingwistycznej było tematem wystąpienia *La compresione delle espressioni idiomatiche: una prospettiva neurolinguistica* Cristiny Cacciari.

Po przerwie kontynuowano wygłaszanie referatów plenarnych. Mario García-Page w wystąpieniu *Variantes fraseológicas correlativas* podjął zagadnienie wariantywności związków frazeologicznych, natomiast referat *Extensions lexicales et figures vives: une frontière essentielle* Michele'a Prandiego mówił o konieczności nakreślenia granic zjawisk frazeologicznych. W swojej prezentacji zatytułowanej *La fraseología musical en las lenguas románicas* Natalia Med przedstawiła analizę kontrastywną frazeologizmów pochodzących z języków romańskich, które mają w swoim składzie komponenty związane z muzyką. Cosimo De Giovanni, który wygłosił referat pod tytułem *Collocations: motivation, conceptualisation et expression*, scharakteryzował kolokacje, zwracając szczególną uwagę na ich motywacje i konceptualizacje. Po zakończeniu obrad plenarnych odbyło się zebranie stowarzyszenia PHRASIS.

Podczas drugiego dnia konferencji również miały miejsce obrady plenarne. Jako pierwsza wygłosiła referat Maria Grazia Profeti, która omówiła wykorzystanie frazeologizmów w wybranych hiszpańskich sztukach teatralnych. Fernando García-Romero wskazał na znaczenie wpływów antyku na przysłowia. Antonio Iurilli poświęcił swój referat przysłowiom w bajkach, ze szczególnym uwzględnieniem *Bestiarium* Pompeo Sarnellego. María Josefina Tejera dokonała analizy strukturalnej przysłów hiszpańskich, natomiast Oana Salisteanu omówiła odzwierciedlenie stereotypów etnicznych w przysłowiach włoskich i rumuńskich. Julia Nikolaeva przeprowadziła analizę technik przekładu przysłów silnie osadzonych w kulturze języka wyjściowego. Ostatni wykład plenarny został wygłoszony przez Ivanę Lončar, która również podjęła tematykę z zakresu frazeologii kontrastywnej. Jej prezentacja miała na celu pokazanie podobieństw i różnic, jakie istnieją między porównaniami z komponentami etnonimicznymi w językach chorwackim i włoskim.

Następnie prowadzono obrady w dwóch sekcjach, frazeologicznej i paremiologicznej. W pierwszej z nich Maria Castiglione przedstawiła przewisła etniczne używane na obszarze Sycylii, które można zaliczyć do szeroko rozumianych frazeologizmów. Alejandro Rodríguez Díaz del Real omówił wykorzystanie wyrażen metaforycznych w twórczości Ortegi i Zambrano. Maslina Lubicić przeanalizowała, jak w przysłowiach konceptualizowana jest macocha. Dwa wystąpienia poświęcono aspektom pragmatycznym w ujęciu kontrastywnym: Giovanni Brandimonte skupił się na formułach w językach włoskim i hiszpańskim, a Antonella Ruggieri – na frazeologii gestualnej w językach włoskim i niemieckim. Ivana Librici przybliżyła aspekty przekładowe na przykładzie utworu *Contos da Montanha* Miguela Torgi.

Po przerwie kontynuowano obrady w sekcji frazeologicznej. Wygłoszono w niej cztery referaty: Luisa Giacomina i Fabio Mollica przedstawili wybrane zagadnienia z zakresu leksykografii dwujęzycznej, koncentrując się na opisie związków frazeologicznych w słownikach. Valeria Caruso podjęła problem zróżnicowania frazeologii w profesjolektach, natomiast Maddalena Ghezzi omówiła hiszpańskie frazeologizmy porównawcze motywowane stereotypami. Internacjonalizmy frazeologiczne były przedmiotem analizy przeprowadzonej przez Alesię A. Ruggeri, która przebadła mitologizmy i biblizmy we frazeologii hiszpańskiej i włoskiej.

W sekcji paremiologicznej wygłoszono w sumie osiem referatów. Pierwszą referentką była Simona Brunetti, która opracowała ankietę dotyczącą włoskich i niemieckich realizacji paremiologicznych znaczeń ‘sposób ubierania się danej osoby ma wpływ na to, jak oceniają ją inni ludzie’ i ‘sposób ubierania się danej osoby nie ma wpływu na to, jak oceniają ją inni ludzie’. Celem badania było wskazanie różnic i podobieństw w dwóch kulturach, niemieckiej i włoskiej.

Kathrin Steyer omówiła wykorzystanie korpusów w pracach z zakresu paremiologii, egzemplifikując swoje rozważania prezentacją prowadzonego projektu. Svjetlana Titini scharakteryzowała opracowanie przysłów w słownikach języka albańskiego. Francesca Cocco omówiła wykorzystanie przysłów w tekstach reklamowych.

Cztery wystąpienia traktowały o wykorzystaniu jednostek paremii w literaturze: Mariarosaria Colucciello przedstawiła użycie przysłów w *Emblematach* Horacego, Karín Chirinos Bravo – wykorzystanie jednostek paremii u Ricardo Plamy, Maria-Teresa De Pieri i María Eloína García – zastosowanie przysłów w wybranych dziennikach, natomiast Daniela Natale – zastosowanie frazeoinwektyw w utworze *La vida perra de Juanita Narboni* Á. Vázquez. Vincenzo Lambertini jako temat swojego wystąpienia wybrał *cruciproverbio*, dawną formę przypominającą współczesną krzyżówkę.

Podczas trzeciego dnia konferencji obrady również przebiegały w dwóch sesjach. W sesji frazeologicznej Pablo Zamorra Muñoz dokonał analizy statusu ustabilizowanych kombinacji wyrazowych. Dwie prezentacje poświęcone były dydaktyce związków frazeologicznych: Carmen González Royo skupiła się na roli frazeologii w komunikacji ustnej z punktu widzenia glottodydaktyki, natomiast Angela Mura omówiła projekt *Fraseodidáctica.es* oraz jego realizację. Joanna Szerszunowicz przedstawiła wybrane problemy przekładu powstałych po 1989 r. frazeologizmów odnoszących się do zjawisk ze sfery polskiej polityki, które w perspektywie przekładowej stanowią jednostki lakunarne. Janka Kubekova przeprowadziła ilościową i jakościową analizę idiomów używanych we włoskich tekstach prasowych o tematyce ekonomicznej.

W sekcji paremiologicznej dwa referaty poświęcone były przekładowi przysłów: Trinis Antonietta Messina omówiła jednostki paremii w *La desordenada codicia de los bienes ajenos* Carlosa Garcíi, natomiast Maria Lalicata – przekład przysłów w *El Quijote*. Cláudia Martins i Cecilia Falcão przedstawiły wyniki analizy słowników leksykograficznych i frazeoparemiograficznych języka portugalskiego. Maria Sardelli omówiła opracowanie *Lettera in proverbi* Antonio Vignali. Larissa Timofíeva przybliżyła wybrane aspekty frazeografii humoru, omawiając kryteria i parametry opisu słownikowego tej grupy jednostek.

Konferencję zakończyło wystąpienie Antonio Pamiesa Bertrána zatytułowane *Metafora grammaticale e metafora lessicale: implicazioni teoriche per la fraseologia*. Omówił on metafory gramatyczne i leksykalne w ujęciu kognitywnym, wskazując na ich znaczenie dla badań teoretycznych nad szeroko rozumianymi stałymi połączeniami wyrazowymi. Zagadnienia podejmowane przez referenta były egzemplifikowane bogatym, zróżnicowanym, pochodzącym z wielu języków materiałem.

Podsumowując, należy podkreślić, że konferencja była ważnym spotkaniem dla frazeologów. Dzięki wysokiemu poziomowi prezentacji, ich zróżnicowanej

tematyce i różnymi ujęciami metodologicznymi wykorzystanymi przez referentów uczestnicy mogli wzbogacić swój warsztat badawczy i znaleźć inspirację do dalszych poszukiwań naukowych. Warto nadmienić, że planowane jest przygotowanie tomu pokonferencyjnego i zorganizowanie kolejnej konferencji.

Joanna Szerszunowicz

Sprawozdanie z konferencji „Seriale w kontekście kulturowym – w poszukiwaniu ideału i straconego czasu”

W dniach 7–9 kwietnia 2014 r. na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa: *Seriale w kontekście kulturowym – w poszukiwaniu ideału i straconego czasu*. Konferencję rozpoczęły wykłady plenarne. Pierwszy referat *Charakterystyka współczesnego (tele)wizja w kontekście badań społecznych* Tomasza Kamińskiego i Krzysztofa Wesołowskiego (UMK) skupiał się na odbiorcy, poczynając od jego emocji i relacji społecznych, a kończąc na sposobach planowania czasu. Autorzy zastanawiali się także, czy w świecie nowych sposobów dystrybucji widz wciąż pozostaje „tele”-widzem. Kolejny wykład *Od „Szpitala na peryferiach” do „Lekarzy”*. *Fenomen popularności seriali medycznych na podstawie analizy wypowiedzi internautów* Joanny Chłosty-Zielonki (UWM) poruszał problematykę seriali medycznych oraz wskazywał różnice i podobieństwa między produkcjami tego typu w Polsce i za granicą. W ostatnim wystąpieniu plenarnym *Trzecia fala, postfeminizm, czy post-post-feminizm? Dziewczyny na mapie amerykańskich sporów o kobiecość, seks i politykę płci* Agnieszka Graff (UW) analizowała cele twórców oraz stereotypy w serialu *Girls*.

Pozostałe dziewięćdziesiąt cztery wystąpienia wygłoszono w sekcjach.

Jednym z najliczniej reprezentowanych tematów był odbiór seriali i ich życie pozatelewizyjne. Kamila Kwasik (UKSW), Andrzej Adamski (UKSW), Anna Krawczyk-Łaskarzewska (UWM) oraz Małgorzata Major (UG) omawiali obecność seriali na portalach społecznościowych. Zjawiskiem fandomu oraz jego znaczeniem zajęła się m.in. Katarzyna Florencka (UWr) w *„Bring back Firefly”? Kontynuacje i powroty seriali telewizyjnych*. Zjawisko kultowości seriali przedstawiła Alina Naruszewicz-Duchlińska (UWM). Jednym z szeroko dyskutowanych przejawów działalności fanów były internetowe memy, na których swoją uwagę skupili m.in. Magdalena Bałaga (UŚ) i Katarzyna Skrzypczak (UWM).